

N:o 108.

Ank. till Riksd. kansli den 9 maj 1899, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående upplåtelse åt Folkare härads tingshusbyggnadsskyldige af mark från kronohemmanet Åvesta i Kopparbergs län till plats för tingshus.

(I. A.)

Uti en till Riksdagen aflåten, till statsutskottets förberedande behandling hänvisad proposition (n:o 86) af den 14 april innevarande år meddelas, hurusom Folkare härads tingshusbyggnadsskyldige i en till Kongl. Maj:t ingifven skrift anhållit att till plats för tingshus vid Krylbo jernvägsstation få inlösa ett område af den till Bjurfors kronopark hörande egendomen Åvesta inom Folkärna socken af Kopparbergs län, hvilket område enligt en ansökningen bilagd, af kommissionslandtmätaren J. E. Ågren år 1898 upprättad karta med åtecknad arealuppgift omfattade 43,50 ar, deraf 33,50 ar åker och 10 ar elfbrink, eller att, derest berörda område skulle komma att användas för något statens särskilda ändamål, annan plats å samma egendom med det läge och den storlek, som för ett tidsenligt tingshus erfordrades, måtte få inlösas, hvarjemte sökandena anhållit, att vid bestämmande af lösesumman för området,

Bih. till Riksd. Prot. 1899. 4 Saml. 1 Afd. 64 Häft. (N:is 108--110). 1

hänsyn måtte tagas dertill, att den ifrågasatta byggnaden skulle tjena ett statens ändamål, rättskipningen, för hvilket det ålåg häradet att tillhandahålla erforderliga och lämpliga lokaler; och hade sökandena i detta afseende framhållit, att ett pris, som närmade sig det, som staten vid inlösande af mark för norra stambanan i Krylbo och Åvesta på sin tid erlagt, eller 800 till 1,000 kronor för hektar, bättre skulle motsvara det verkliga värdet än de pris, som enskilde jordegare för små, invid jernvägsstationen belägna tomter stundom kunde betinga sig.

Efter remiss hade domänstyrelsen den 5 nästlidne april afgifvit utlåtande öfver berörda ansökning, och hade styrelsen dervid öfverlemnat inhemtade yttranden af förvaltaren af nämnda kronopark och af direktören vid skogsinstitutet, under hvilken öfverinseende kronoparken tills vidare vore stäld.

Jemte meddelanden att det till afsöndring ifrågaställda området utgjorde en del af de tomtplatser, hvilka jemlikt ett af domänstyrelsen den 12 februari 1896 fastställt arrendekontrakt blifvit på arrende tills vidare upplåtna med skyldighet för arrendatorn att, derest kronan så fordrade, omedelbart öfverlåta hela eller en del af det utarrenderade området mot åtnjutande af ersättning för å detsamma nedlagdt arbete och utsådt frö, hvaraf han icke njutit någon fördel, hade kronoparkens förvaltare, enär det kunde antagas möta svårighet för sökandena att erhålla annan lämplig byggnadsplats för tingshus, tillstyrkt bifall till den begärda jordupplåtelsen samt beträffande ersättningen för det till afsöndring ifrågasatta området anfört, att dess arrendevärde såsom åker kunde uppskattas till omkring 20 kronor pr hektar, men att priset för tomtplatser vid Krylbo jernvägsstation förut utgjort omkring 15 à 18 öre för kvadratfot; att detta pris antagligen komme att stegras till minst 20 öre för kvadratfot genom den utveckling af stationssamhället, som ansåges blifva en följd af Krylbo—Örebro jernvägs anläggning; samt att området såsom tomtplats efter sistnämnda beräkningsgrund skulle ega ett värde af 7,000—7,500 kronor, men att med hänsyn dertill, att området komme att tagas i anspråk för ett allmännyttigt ändamål, det kunde ifrågasättas, huru vida icke lösesumman borde bestämmas så, att densamma icke blefve allt för betungande för sökandena.

Direktören vid skogsinstitutet hade anfört, att det ifrågavarande området kunde utan olägenhet för kronoparken eller egendomen Åvesta afyttras, och då området vore afsedt att användas till allmännyttigt ändamål, syntes inlösningspriset lämpligen böra bestämmas efter områdets afkastning under gynsamma omständigheter eller för åkerjorden

till 30 kronor och för elfbrinken till 9 kronor för hektar och år räknadt, i hvilket fall efter kapitalisering efter 3 procent ränta erhöles en summa för hela området af 365 kronor, till hvilket pris området sålunda borde åt sökandena upplåtas.

För egen del hade domänstyrelsen, som vitsordat rättigheten af de af kronoparkens förvaltare lemnade upplysningar angående områdets nuvarande disposition, äfven tillstyrkt bifall till den begärda upplåtelsen, men när mycket vexlande uppgifter lemnats om markområdets värde och vid dettas bestämmande hänsyn ej borde tagas till ändamålet för upplåtelse, hade styrelsen föreslagit, att löseskillingen måtte bestämmas genom expropriation.

På grund af hvad i ärendet förekommit har Kongl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att medgifva,

att af kronohemmanet Åvesta finge till plats för tingshus åt Folkare härads tingshusbyggnadsskyldige med eganderätt upplåtas det å ofvan omförmälda, af kommissionslandtmätaren Ågren upprättade karta angifna område om 43,50 ar, mot det att de tingshusbyggnadsskyldige till kronan för nämnda område erlade lösen, som skulle bestämmas i den ordning, som i kongl. förordningen den 14 april 1866 vore föreskrifven i fråga om jords eller lägenhets afstående för allmänt behof, samt under vilkor i öfrigt,

att området finge af de tingshusbyggnadsskyldige omedelbart tillträdas,

att de tingshusbyggnadsskyldige lemnade arrendatorn af området den honom enligt kontrakt tillförsäkrade godtgörelse för å marken nedlagdt arbete jemte utsäde,

att löseskillingen skulle erläggas vid tillträdet och af de tingshusbyggnadsskyldige till landtränteriet i länet inbetalas, samt

att de tingshusbyggnadsskyldige skulle uppsätta och för all framtid underhålla stängsel mellan det upplåtna området och kronans angränsande mark;

och har Kongl. Maj:t tillika föreslagit Riksdagen att medgifva, att löseskillingen för ifrågavarande jordområde finge, på samma sätt som köpeskillingarne för försålda mindre kronoegendomar, användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsbörd tjenlig mark.

Utskottet får, med afseende å hvad i detta ärende förekommit, hemställa,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 9 maj 1899.

På statsutskottet vägnar:

CHR. LUNDEBERG.
